

VVJ en Electrabel twisten over openbaarmaking Tihange-conventie
De Persgroep mag *Humo* en *Story* overnemen
Nederlandse media sensationeler over zelfdoding dan Vlaamse
Ondernemende journalisten: kansen en risico's
En Veronique Goossens ziet een nieuwe consolidatie in de pers best zitten

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 192 - 28 augustus 2015 - verschijnt maandelijks - v.u. Pol Deltour, Huis van de Journalist, Zennestraat 21, 1000 Brussel

(foto AFP /Belgalmage)

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL	
Overheid stelt haar data vrij ter beschikking	4
Rechtbank buigt zich over openbaarmaking Tihange-conventie	4
Meer 50-plussers onder loontrekkende beroepsjournalisten	4
De Persgroep mag <i>Humo</i> en <i>Story</i> overnemen	5
Think Media krijgt uitstel tot 30 september	5
BBI beticht journalisten nu van 'rechtsmisbruik'	5
Nederlandse kranten sensationeler over zelfdoding dan Vlaamse	6
Vlaamse kwaliteitskranten weinig divers in hun bronnen	6
Open brief: eerherstel voor Anne Brumagne gevraagd	7
In memoriam Eric Vancoppenolle	7
ACHTERGROND	
Drie journalisten samen op Jaagpad	8-9
De pro's en contra's van ondernemende journalistiek	10-11
IN GESPREK	
Veronique Goossens (Kanaal Z): 'Meer doen met minder'	12-13
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Dirk Kennis runt in Geel het oudste nieuwsblad van het land	14
ONDER EMBARGO	15

Privacysalon van de VVJ en de Liga voor Mensenrechten

*in het kader van de uitreiking van de
Big Brother Awards*

15 oktober 2015 – 19 u
Koninklijke Vlaamse Schouwburg – Brussel

Vermist: de ongesurveilleerde journalist

Hoe toenemende communicatiesurveillance ook de vrije pers bedreigt

Privacy moet binnen het veiligheidsbeleid van de voorbije 15 jaar steevast wijken voor haar grote broertje veiligheid. Inlichtingendiensten slokken gulzig onze persoonsgegevens op, overheden introduceren draconische veiligheidsmaatregelen om de terreurdreiging een halt toe te roepen en bedrijven verlenen gretig hun medewerking.

Deze toenemende communicatiesurveillance bedreigt ook de vrije pers. Voor journalisten wordt het immers bijzonder moeilijk, zelfs quasi onmogelijk, om nog discrete contacten te hebben met informele contactpersonen en vertrouwelijke bronnen. Dit dreigt de vrije informatiegaring te verstikken. België mag dan degelijke wetgeving hebben die het journalistieke bronnengeheim beschermt, maar wie garandeert ons die bescherming ook op het terrein ?

Kom mee debatteren met experts ter zake

- **Paul Van Santvliet** (onderzoeksrechter in Antwerpen en voorzitter van de BIM-Commissie, die specifiek toezicht houdt op de inlichtingendiensten)
- **Lars Bové** (journalist *De Tijd* en auteur van het boek *'De geheimen van de Staatsveiligheid'*)

Moderator: **Dominique Soenens** (journalist *De Morgen*)

Meer info en inschrijvingen: www.bigbrotherawards.be

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Monica MORITZ
Marleen SLUYDTS
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Huis van de Journalist
Zennestraat 21
1000 Brussel
Tel. 02/777.08.40
Fax 02/777.08.49
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Cathy Pletinckx
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Claes-Roels
Albert Van Cotthemstraat 54
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. +32 (0)2 378 09 39
Fax +32 (0)2 378 25 59
www.claes-roels.be

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

Een open geest

Angst voor terreur, een migratiestroom die Europa overspoelt, de hang naar extreme partijen en bewegingen, de strapatsen van een economische afkoeling en de steeds zichtbaarder gevolgen van de opwarming van de aarde. Het maatschappelijke prentje van vandaag is een pad vol doornen. Een pad dat ook voor journalisten nieuwe uitdagingen inhoudt. Want de gevaren werken als een vicieuze cirkel. Nationalistische politici zien maar één goede oplossing: een hoge muur en gesloten grenzen.

Maar onveiligheid krijg je niet de baas door de grenzen te sluiten. Wie terreur wil zaaien en een slachting aanrichten, vindt altijd wel een manier. Migrantengedrag ten einde raad zijn na een slopende burgeroorlog, menselijke ellende en een lange reis vol hindernissen, raken enkel meer gefrustreerd door alweer een muur van prikkeldraad of vijandigheid.

Angst de kop indrukken, schreef Marc Van de Looverbosch in februari van dit jaar in *De Journalist*, in zijn laatste commentaarstuk als VVJ-voorzitter. Toen was Europa in *choc*, na de aanslagen in Parijs. Zijn pleidooi is ook vandaag nog brandend actueel. Media moeten in hun berichtgeving helpen de grenzen en de geest open te houden, hoe verschrikkelijk de tragedie ook is. Over de muur kijken en duiden, met zin voor nuance: dat is ons métier.

De samenleving van vandaag heeft meer dan ooit baat bij professionele journalistiek. Mensen die journalistiek niet combineren met een andere job en daardoor garant staan voor kwaliteit en onafhankelijkheid. Maar met dezelfde open geest moeten we als journalistenbond ook durven kijken naar de ontwikkelingen in onze mediasector zelf. Meer en meer reporters werken in los-vast verband en met onzekere statuten. Een bijzonder kwetsbare positie als het blad plots verdwijnt, zoals de freelancers van *Europolitique/Europolitics* hartje zomer mochten ondervinden.

En er is het fenomeen van de burgerjournalisten en online nieuwsplatformen, die in sommige gevallen een gat in de markt vullen. Laat me duidelijk zijn: burgerjournalistiek kan en mag geen doel op zich zijn. Het wettelijk statuut van beroepsjournalisten is immers méér dan een perskaart en een handvol faciliteiten. De waardering en verdediging van dit métier is dan ook wezenlijk voor een organisatie als de VVJ.

In het najaar start de VVJ, met de steun van Vlaams mediaminister Sven Gatz, met een journalistenloket. Dat loket wil een digitaal platform bieden voor al wie wil beginnen of al werkt als journalist. Er komt ook een helpdesk voor advies. Het journalistenloket zal een antwoord bieden op al wie vragen heeft over onze stiel, van studenten tot actieve journalisten.

In deze hectische tijden blijft de vraag naar goede, geverifieerde en betrouwbare informatie erg groot. En dat is cruciaal. Onze grenzen blijven open, onze geest eveneens. Maar de spelregels zijn niet veranderd. Nieuwe vormen van journalistiek kunnen soms een aanvulling bieden op het werk van professionele redacties. En in dat geval hebben zij even veel recht op een volwaardige vergoeding voor het geleverde werk. Misschien een goede reden voor journalisten in bijberoep om ook lid van de VVJ te worden?

Kris Van Haver
Voorzitter VVJ

(foto LVA /ImageDesk)

Afscheid van Wouter Bruyns

Wouter Bruyns heeft afscheid genomen van VTM, waar hij sinds 2008 als regionaal Antwerps verslaggever werkte. Dat betekent meteen dat de VVJ een actief en gewaardeerd bestuurslid verliest. Wouter Bruyns zette zich in het VVJ-bestuur hard in voor de (her)waardering van de officiële perskaart, een instrument dat terreinjournalisten zoals hij er een was, dag na dag nodig hebben. Wouter tekende ook voor de herlancering van de VVJ-afdeling Antwerpen in 2012, wat leidde tot een reeks fel gesmaakte evenementen in de voorbije jaren. Als voorzitter van VVJ-Antwerpen wordt hij voorlopig vervangen door ondervoorzitter Kevin Major. Wouter Bruyns gaat werken voor de lokale politie Antwerpen. Ongetwijfeld zullen zijn en onze wegen zich dus nog kruisen. Veel dank, Wouter!

Overheid stelt haar data vrij ter beschikking

De Belgische overheid stelt de data waarover ze beschikt straks vrij en gratis ter beschikking van burgers die erom verzoeken. Alleen om veiligheids- of privacyredenen kan nog informatie worden achtergehouden. Ook voor journalisten opent de nieuwe bestuurskoers mogelijkheden.

De federale, deelstaat- en lokale overheden beschikken over een schat aan gegevens voor de implementatie van hun respectievelijke beleid. In de praktijk uit dit zich in aanzienlijke dataregisters over veiligheid, economie, bevolking, milieu, verkeer, onderwijs, cultuur, welzijn en nog veel meer. Tot dusver was er, op de wetgeving inzake openbaarheid van bestuur na, geen mogelijkheid voor burgers – en ook niet voor journalisten – om deze databanken te raadplegen en gebruiken.

Eind juli heeft de regering het licht op groen gezet voor een koerswijziging. Op voorstel van minister Alexander De Croo (Digitale Agenda, Open VLD) en staatssecretaris Theo Francken (Administratieve Vereenvoudiging, N-VA) werd beslist

(foto Epa / Belgalimage)

om alle overheidsdata voortaan principieel vrij consulteerbaar en herbruikbaar te maken. Het parlement moet de betreffende wetgeving in oktober wel nog goedkeuren. Overigens had België weinig keuze: de Europese Commissie drong in een richtlijn van 2011 al langer aan op een soepeler toegang tot overheidsdata.

Een positief verschil met diverse andere landen is dat de raadpleging van de overheidsdata kosteloos zal zijn. Diverse overheidsdiensten rekenden tot dusver vergoedingen aan voor hun data.

Tegen 2020 plant de regering nog de lancering van een nieuw digitaal portaal, waar alle overheidsdata op een overzichtelijke manier zullen worden ontsloten. **(PD)**

Rechtbank Brussel bekijkt openbaarheid Tihange-contract

De rechtbank van Brussel beraadt zich momenteel over de kortgedingeis van journalist Christoph Meeussen en de VVJ om de conventie tussen de federale regering en Electrabel over kerncentrale Tihange 1 openbaar te maken. Minister van Energie Christine Marghem (MR), die de bekenmaking steeds weigerde, blijft die positie ook voor de rechtbank verdedigen.

Voor journalisten en de VVJ dient de integrale openbaarmaking van de Tihange-conventie het publieke debat over het energiebeleid in het land. De RTBF publiceerde onlangs op

haar website wel een groot deel van het document, maar nog altijd niet de bijlagen.

Energieminister Marghem krijgt voor de rechtbank de steun van Electrabel en moederbedrijf EDF (Energie de France). Zij voeren aan dat journalist Meeussen noch de VVJ een voldoende belang heeft bij de vordering en dat er ook geen hoogdringendheid is die een kort geding verantwoordt. Ten gronde stellen minister en energiebedrijven dat de Tihange-conventie geen milieugerelateerde maar wel commerciële informatie zou bevatten. **(PD)**

Vlaamse nieuwsredacties tellen meer 50-plussers

Het aantal loontrekkende beroepsjournalisten van 51 jaar en meer is in Vlaanderen gestegen van om en bij 20% in 2007 tot 29% in 2015. Daarmee volgen de Vlaamse nieuwsredacties de algemene evolutie van het personeelsbestand in de bedrijven.

Het totaal aantal werkende 50-plussers in België is de voorbije vier jaar met 15% gestegen, in Vlaanderen zelfs met 17%, zo berichtte *De Standaard* midden augustus. Redenen voor die 'vergrijzing' zijn de veroudering van de bevolking in het algemeen en het activeringsbeleid voor oudere werknemers.

Wat de Vlaamse nieuwsmedia betreft, zijn er wel onderlinge verschillen. Bij de dagbladen en magazines is 30% van de loontrekkende beroepsjournalisten nu 50-plusser, in de audiovisuele sector is dat 27%. Omroepen en productiehuzen zijn wel aan een inhaalbeweging bezig ten aanzien van de printmedia.

De Standaard, *Het Nieuwsblad*, en *Gazet van Antwerpen* tellen 36% loontrekkende beroepsjournalisten van 51 jaar en meer. *Het Belang van Limburg* telt er 29%. Bij De Persgroep maken 50-plussers slechts 20% uit van de loontrekkende beroepsjournalisten. Bij *Het Laatste Nieuws* gaat het om 21%, bij *De Morgen* om 17%. *De Tijd* telt 35% 50-plussers.

De VVJ heeft steeds voorgehouden dat oudere journalisten cruciaal zijn voor het vrijwaren van ervaring en geheugen op een redactie. Dat belet vanzelfsprekend niet dat er blijvend wordt geïnvesteerd in jonge krachten. Overigens moeten oudere journalisten steeds een gepast beroep kunnen doen op bijscholing. **(MSL / PD)**

Dag Story, Allemaal

De Persgroep mag Humo, Story en TeVe-Blad overnemen van Sanoma. Dag Allemaal en Story mogen voortaan vier vijfde van hun inhoud delen met elkaar.

De Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) gaf op 4 augustus groen licht aan de overname van de drie Sanoma-titels door De Persgroep. De voorwaarden die daaraan worden verbonden, wegen al bij al bijzonder licht. De Persgroep mag de overgenomen titels de komende drie jaar wel niet zomaar stopzetten. Als het de bladen toch zou kwijtwillen, moet het ze eerst "aan redelijke voorwaarden" aanbieden aan geïnteresseerde kopers.

Verder mag De Persgroep van *Humo*, *Story* en *TeVe-Blad* tot nader order geen 'kopblad' maken (met slechts een andere titel en cover dan een zusterblad). Specifiek wat *Story* betreft, voegt de BMA daaraan toe dat (minstens) 20% van de redactionele inhoud verschillend moet zijn van die van *Dag Allemaal*. Dat betekent dat 4/5 van de inhoud van beide bladen voortaan dus identiek kan zijn, wat feitelijk toch in de buurt komt van een kopblad.

Overigens had De Persgroep deze overnamevoorwaarde zelf aan de BMA voorgesteld. De VVJ had in een advies aan de BMA een veeleer omgekeerde verhouding gesuggereerd, althans voor de nabije toekomst. Als 80% van de inhoud

van *Story* en *Dag Allemaal* verschillend zou blijven, komt dat zowel het informatie-aanbod als de werkgelegenheid op de redacties ten goede. Maar de BMA had geen oren hiernaar. De Persgroep moet er ook nog voor zorgen dat *Story* en *TeVe-Blad* hun redactionele aandacht "niet in een onredelijke verhouding" verdelen over Mediaaan (zender van De Persgroep) en andere zenders (VRT, Vier...). *Humo* wordt vreemd genoeg niet vermeld op dit punt.

Al deze verbintenissen gelden voor een periode van 3 jaar. Daarna staat het De Persgroep vrij om met de overgenomen titels te doen wat het wil.

De Persgroep en Sanoma tonen zich tevreden met de beslissing van de BMA. Volgens Persgroep-ceo Koen Verwee kan nu effectief worden begonnen met de integratie van de drie betrokken titels in de Persgroep-portefeuille.

Vakbond LBC van zijn kant zegt te vrezen dat de BMA last kreeg van een zonneklop. Net zoals de VVJ, vreest LBC-secretaris Tijs Hostyn voor ernstige gevolgen voor het personeel. **(PD)**

THINK MEDIA mag voortdoen tot 30 september

De Antwerpse rechtbank van koophandel heeft Think Media Magazines (TMM) de toelating gegeven om nog tot 30 september voort te werken, zij het onder toezicht van een gerechtelijk mandataris. Die zogenaamde WCO-procedure, gebaseerd op de wetgeving op de continuïteit van ondernemingen, leunt dicht aan bij een faillissement, maar biedt toch nog perspectief op doorwerking.

Het WCO-statuut van Think Media, dat ingevolge structurele financiële moeilijkheden is ingegaan op 15 juni, was aanvankelijk toegekend tot 15 augustus. Het uitstel tot eind september heeft alles te maken met de al bij al grote interesse van potentiële overnemers. De voorbije maanden boden zich een twaalfstal uitgeverij aan, die TMM ofwel geheel ofwel gedeeltelijk willen kopen. Het biedingsproces wordt op 10 september afgesloten. Pikant detail: onder hen bevindt zich de huidige eigenaar van TMM, de niet onbesproken Maurice De Velder.

Tientallen freelance journalisten werken voor *P-magazine*, *Ché* en *Clint.be*. Voor hen is het WCO-statuut van TMM al bij al goed nieuws, omdat zij zolang dit duurt als bevoorrechte schuldeisers worden beschouwd. Freelancers die blijven werken voor TMM maken immers de door de wet beoogde continuïteit mee mogelijk. Alle prestaties van freelance journalisten geleverd tussen 15 juni en 30 september worden bijgevolg normaal vergoed.

De VVJ biedt rechtsbijstand aan betrokken journalisten. **(PD)**

Saga fiscaliteit journalistieke auteursrechten:

BBI beticht journalisten nu van 'rechtsmisbruik'

De BBI heeft diverse journalisten beticht van 'rechtsmisbruik', nadat ze overeenkomsten met hun uitgeverij hebben aangepast aan de nieuwe circulaire over het fiscale regime van auteursrechten. Met die circulaire wenste minister van Financiën Johan Van Overtveldt (N-VA) een klein jaar geleden eindelijk klaarheid scheppen in de mate waarin vergoedingen in auteursrechten kunnen genieten van het fiscale voordeelregime ter zake. Volgens de circulaire kunnen journalisten aanspraak maken op het voordeeltarief van 15 %, wanneer het contract met hun uitgeverij expliciet en exclusief een overdracht van auteursrechten op hun journalistieke werk inhoudt.

Uitgeverij en freelance journalisten passen sindsdien hun contracten in die zin aan. Maar groot is ieders verwondering nu de BBI nieuwe fiscale aangiften eens te meer verwerpt, deze keer met het argument 'rechtsmisbruik'. Daarmee lijkt de oorlog tussen het kabinet-Van Overtveldt en de BBI over de kwestie totaal.

De VVJ heeft op 2 september opnieuw een onderhoud met het kabinet. Ook de uitgeverij buigen zich eerstdaags opnieuw over het dossier. **(PD)**

Nederlandse berichtgeving over zelfdoding sensationeler dan Vlaamse

Luc Vanheerentals

In Nederland is de berichtgeving over zelfdoding veel sensationeler dan in Vlaamse kranten. Daardoor is ook het risico op imitatie bij suïcidale personen er veel groter. Die vaststelling krijgt nochtans geen verlengstuk in de eigenlijke zelfdodingscijfers.

Dat concludeert Jana Brusten in een masterproef die haar zopas de graad van master in de journalistiek aan de KU Leuven opleverde. Brusten analyseerde zo'n 200 nieuwsberichten over zelfdoding in vier Vlaamse kranten (*De Morgen*, *De Standaard*, *Het Laatste Nieuws* en *Het Nieuwsblad*) en vier Nederlandse dagbladen (*NRC Handelsblad*, *De Volkskrant*, *De Telegraaf* en *Algemeen Dagblad*). Uit haar onderzoek blijkt dat 18 procent van de artikels in Nederlandse kranten een 'copycat-effect' kunnen hebben, tegenover 11 procent in Vlaamse kranten. Merkwaardig genoeg blijkt dat niet uit de zelfmoordcijfers in beide landen. In Nederland stappen jaarlijks 11 personen per 100.000 inwoners uit het leven, in Vlaanderen zijn er dat 18.

In Vlaanderen waarschuwt de Werkgroep Verder, die nabestaanden van zelfdoders groepeerd, sinds jaar en dag voor het copycat-effect van sommige berichtgeving over zelfdoding. Dat geldt met name wanneer de gebruikte methode uitvoerig wordt beschreven, wanneer de zelfdoding als 'normaal' en 'onvermijdelijk' wordt bestempeld of wanneer ze als een model wordt opgevoerd. De Werkgroep Verder schreef daarom samen met de VVJ en de Raad voor Journalistiek aanbevelingen uit, waarin journalisten worden opgeroepen om zelfdodingen niet te dramatiseren of in detail te beschrijven, maximaal respect op te brengen voor de privacy van zelfdoders en nabestaanden, en steeds competente hulpverleningsinstanties te vermelden. In Nederland vaardigde een vereniging van nabestaanden – de Ivonne van de Ven Stichting – in samenwerking met journalisten soortgelijke aanbevelingen uit.

Een 'Imitatie Risico Score' (IRS) bepaalt hoe groot het gevaar is dat berichtgeving iemand tot zelfdoding aanzet. Die IRS

wordt toegekend aan de hand van 22 variabelen. Bij een score van 0 tot 5 is er sprake van een laag IRS, een IRS van 6 tot 22 is hoog te noemen.

Jana Brusten komt voor de Vlaamse en Nederlandse berichtgeving uit op een gemiddelde IRS van respectievelijk 3,1 en 4,01. "De gemiddelde scores in Vlaanderen en Nederland liggen dus relatief ver onder de grens van 6, maar toch is bijna elk artikel voor verbetering vatbaar", aldus Brusten.

Wonder

De Vlaamse kwaliteitskranten scoren met 3,34 overigens hoger dan de populaire kranten (2,86), terwijl in Nederland het omgekeerde het geval is (3,38 versus 4,64).

Uitschieter met een IRS van 14 is het stuk '*Vreselijk drama én een wonder*', dat *Algemeen Dagblad* op 31 mei 2014 publiceerde. Dat artikel beschreef op sensationele wijze de gebruikte methode van zelfdoding, inclusief details, publiceerde een foto van de locatie en verwees ook in de titel expliciet naar zelfdoding.

Het verschil tussen de Nederlandse en Vlaamse berichtgeving over zelfdoding situeert zich vooral in het sensationele gehalte. Terwijl 42 procent van de Nederlandse nieuwssitem sensatieel en emotioneel te noemen is – en dus allesbehalve zakelijk – geldt dat voor slechts 19 procent van de berichtgeving in Vlaanderen.

De methode van zelfdoding wordt in Vlaamse artikels (72 procent) dan weer veel vaker vermeld dan in Nederland (39 procent). In Vlaanderen wordt tot slot opvallend meer informatie over preventiemogelijkheden en hulplijnen toegevoegd aan het artikel. Dat gebeurt in 71 procent van de berichten, in Nederland slechts in 7 procent.

Vrouwen en etnische minderheden weinig aan het woord in Vlaamse kwaliteitskranten

Vrouwen en etnische minderheden zijn sterk ondervertegenwoordigd bij de actoren die in *De Standaard* en *De Morgen* het woord krijgen. Dat blijkt uit de masterproef waarmee Lisa Kaspers zopas aan de KU Leuven de graad van master in de journalistiek behaalde.

Kaspers selecteerde van elke titel 12 edities uit 2014. Dat leverde 348 artikels op, waarin 665 actoren werden geciteerd. 85 procent van hen waren personen 'bekleed met macht en autoriteit'. 'Doorsnee mensen' daarentegen kwamen slechts in 7,5 procent van de berichtgeving aan bod.

Politici (31 procent) worden het meest geciteerd, wat evenwel mee wordt verklaard door het feit dat 2014 een verkiezingsjaar was. Daarna komen 'professoren, wetenschappers en artsen' (13,5 procent) en 'bedrijfsleiders' (10 procent).

Als 'doorsnee mensen' worden opgevoerd, is dat vaker als enige actor in het stuk. Die actoren krijgen ook vaker meer dan twee quotes.

Het aandeel vrouwen bij de geciteerden is slechts 17,5 procent. Vrouwen komen vooral als politica aan het woord. Geen enkele vrouw werd als socio-economische bron opgevoerd. Vrouwen hebben wel meer dan mannen kans om als 'doorsnee mens' te worden opgevoerd.

Ze zijn ook het best vertegenwoordigd in stukken over zachte thema's, zoals milieu en 'mens en samenleving'. Vrouwen krijgen gemiddeld wel evenveel ruimte voor een quote als mannen.

Allochtonen maken amper 2,5 procent uit van de geciteerde actoren.

**Open Brief van journalisten en publicisten
aan de heren ministers Sven Gatz, Pascal Smet en Guy Vanhengel,
en aan de leden van de Raad van Bestuur van Vlaams-Brusselse Media
over het ontslag van Anne Brumagne bij *Brussel Deze Week*.**

Tientallen petitie's, lezersbrieven, steunbetuigingen, opiniestukken en columns in nagenoeg alle kranten schijnen geen indruk op u te maken. U bent in de reorganisatieplannen van de vzw Vlaams-Brusselse Media vrij vlug teruggekomen op uw voornemen om radiozender FM Brussel uit de lucht te halen, maar u hebt nog geen woord uitleg gegeven bij, laat staan argumenten aangevoerd voor het ontslag op staande voet van Anne Brumagne, hoofdredactrice van *Brussel Deze Week*.

We hoeven niet meer in te gaan op wat honderden cultuurliefhebbers uit het Brusselse al hebben betoogd: Brumagne heeft van *BDW* een kwaliteitskrant zonder weerga gemaakt, een onmisbare informatiebron voor al wie ook maar enigszins geïnteresseerd is in het culturele leven in Brussel. We begrijpen dan ook niet wat u ertoe kan hebben aangezet haar onschatbare verdiensten te belonen met een ezelsstamp, ongezien in de journalistiek. Of was het nu net niet om journalistiek te doen?

We zouden graag zien, geachte heren ministers, dames en heren bestuurders, dat u het wijd verbreide vermoeden ontkracht dat hier politieke en/of commerciële motieven de doorslag hebben gegeven.

Nog liever zouden wij zien dat u het ontslag van Anne Brumagne ongedaan maakt en dat u haar vandaag nog weer in dienst neemt als hoofdredactrice van het blad dat ons allemaal zo na aan het hart ligt. Ook willen we dat zij, zoals voorheen, in alle onafhankelijkheid haar werk kan doen en dat ze geen algemeen hoofdredacteur als waakhond boven zich krijgt.

Met hoogachtende en hoopvolle groeten,

De initiatiefnemers,

Walter Zinzen, Rosanne Germonprez, Karel Anthierens

Getekend:

Brigitte Raskin, Freddy Depauw, Paul Vanden Bavière, Jef Lambrecht, Jef Coeck, Rik van Cauwelaert, Geert Van Istendael, William Van Laeken, Gerrit Six, Lode Vanooost, Ludo De Brabander, Jan Jonckheere, Jörgen Oosterwaal, Gal (Gerard Alsteens), Kris Smet, Johan Leman, John Vandaele, Liesbet Walckiers, Johan Depoortere, Guy Poppe, Paul Vanlerberghe, Ciska Hoet, Bieke Purnelle, Thomas Decreus, Greet Brauwens, Raf Custers, Karl van den Broeck, Nathalie Dyck, Hubert van Humbeeck, Mieke Candaele, Yannick Siebens, Tine Deboosere, Peter Van Rompaey, Michel Peremans, Michiel Hendryckx, Geert Vanhecke, Edi Clijsters, Frank De Crits, Frans Dumortier (Charles Ducal), Flip Voets

In memoriam: Eric Vancoppenolle

Doorbijter, journalist in hart en nieren, enthousiaste collega en warme mens. Eric Vancoppenolle, de Brusselse journalist die in juli overleed in de VS, was het allemaal.

Eric had er net een rondreis door de VS opzitten met zijn vriendin, toen hij op 19 juli gegrepen werd door een dronken chauffeur in Denver, Colorado. Hij werd 47.

Brusselnieuws.be en alle Vlaams-Brusselse media verloren meteen een innemende collega met veel kwaliteiten. Geen ander kon zoals Eric aanvoelen dat iets iemand dwars zat. Geen ander kon als Eric op wildvreemden afstappen en hen in een oogwenk overtuigen om diep in hun hart te laten kijken. Cynisme stond niet in zijn woordenboek, empathie en kwetsbaarheid des te meer.

Ervaring had hij te koop. Geen job in medialand of onze collega had hem gedaan: persattaché (bij wijlen Brussels minister Jos Chabert), krantenjournalist (bij *Het Nieuwsblad* en *De Standaard*), Belga-redacteur, tv-researcher (bij *Ombudsjan* en *Klant is Koning*), radioreporter (bij FM Brussel), opnieuw persattaché (bij Bozar). Bij *Brusselnieuws.be* beet hij zich vooral vast in cultuur.

Eric was fier op zijn beroep. Ik herinner me het moment waarop hij als kersverse collega het ontwerp voor zijn visitekaartje moest controleren op tikfouten. Hij trok een lang gezicht en in zijn kenmerkende stijl las hij nadrukkelijk voor: *journalist-webredacteur...* "Is dat *webredacteur* nu echt noodzakelijk?", vroeg hij luidop. Enkele weken later kreeg hij zijn kaartjes: *Eric Vancoppenolle, journalist*.

In de praktijk vertaalde die fierheid zich onder meer in doorzettingsvermogen. Zo kon Eric mensen op onnavolgbare manier telefonisch interviewen. De gesprekspartner

werd dan eerst op uiterst gemeende en hartelijke wijze begroet, en niet zelden op een compliment bedacht. Vervolgens haalde hij op diezelfde hartelijke toon het onderwerp uit de kan, met vragen, bijvragen en nog meer vragen. Stagiairs die zich bij interviews te snel lieten afschepen, plaatsten we al eens wat dichterbij Eric, die overigens zelf nooit enige journalistieke opleiding had genoten.

Slaap zacht, collega.

Op bezoek bij journalistencollectief Jaagpad

'We kunnen elkaar beter maken'

Ivan Declercq

Groepspraktijken kenden we al eerder, in de medische sector en de advocatuur. Nu heeft Vlaanderen ook een journalistencollectief: Jaagpad. Geen verhaal evenwel van gedeelde overheadkosten, fiscale optimalisatie of juridische constructies. Jaagpad is een vereniging. Met de 'v' van vriendschap, vertrouwen en vreugde.

Lander Deweer (30) en Matthias Declercq (30) kennen elkaar sinds hun studententijd. West-Vlamingen die in Gent gingen studeren en daar bleven hangen. Erfgenamen van de Fanfare van Honger en Dorst, zeg maar. Marijke Libert (53) leerden ze kennen toen ze op de redactie van *De Morgen* werkten. Zij kon er niet bij zijn, voor dit gesprek. "Ergens gaan stappen", zegt Lander. Vanuit het comfort van het maandelijkse loonbriefje overstappen naar een freelancebestaan is niet vanzelfsprekend, maar het duo heeft er geen spijt van. "Ik wou meer thuis werken, mijn eigen baas zijn. En het is me het afgelopen jaar enorm bevallen", zegt Lander. De financiële onzekerheid nemen ze er maar bij. "Ik verdien nu minder dan toen ik vast op een redactie zat, maar het werkplezier is groter". Matthias: "Voor ons is dit een waardevolle manier van leven."

De Journalist: Freelancers beschouwen elkaar vaak als concurrenten, zeker in tijden waarin het aanbod de vraag ver overtreft. Waarom dan de spoeling nog dunner maken door samen te werken?

Lander: "We zijn veeleer vrienden dan collega's, met een groot wederzijds vertrouwen. Jaagpad is een logisch gevolg van die vriendschap. We zien elkaar niet als concurrenten, omdat we denken dat we elkaar beter kunnen maken. Kijk, als freelancer heb je veel vrijheid. Maar het is niet altijd eenvoudig om een ideeënstroom gaande te houden, je bent afhankelijk van je eigen inspiratie. Dan is het goed als je kunt samenkomen met enkele gelijkgestemden, om onderwerpen en invalshoeken te bespreken. En ook voor het vinden van nieuwe opdrachtgevers sta je sterker met drie. Je kunt het werk beter opvangen en ambitieuzer zijn in je projecten."

Matthias: "Ik heb een stuk van Lander of van Marijke nooit als concurrentie gezien. Integendeel, ik vond ze leuk. Want waarom zijn wij drieën samen? Omdat we op dezelfde manier naar de wereld kijken. Het is een gezamenlijk gevoel voor eenzelfde soort verhalen dat maakt dat we samen zijn gegaan."

De naam 'Jaagpad' zegt al iets over dat soort verhalen. Matthias: "Het is een weg die parallel loopt met een drukke

steenweg. Je haalt de mensen even van die drukke weg naar het jaagpad. Het is een plaats die een soort rust uitstraalt."

Lander: "De ondertitel op onze website is 'wilde verhalen, stille verhalen'. We willen zoeken naar verstilling, mensen de tijd geven om hun verhaal te vertellen, maar tegelijkertijd mag het ook niet te soft worden, niet te klef. Wat we schrijven moet toch altijd een zekere maatschappelijke relevantie hebben."

Is er gezocht naar complementariteit? De ene een nieuwsgager, de andere een taalvirtuoos, bijvoorbeeld?

Lander: "We zijn geen nieuwsgagers. Het is ons niet om het pure nieuws te doen, maar veeleer om het goed geschreven menselijk verhaal. Het collectief is niet ontstaan vanuit een zoeken naar complementariteit. We vullen elkaar wel aan op het vlak van interesses: de ene neigt meer naar sport, de andere naar cultuur en nog een andere naar politiek. Maar dat was niet het uitgangspunt."

Matthias: "Het is gewoon plezant om samen in de zon te zitten, een koffie te drinken en na te denken over wat we graag zouden doen. Marijke is een generatie ouder, ziet de dingen soms vanuit een andere hoek en daar komen dan weer nieuwe dingen uit. Maar het is vooral vriendschap. Achteraf stel je

soms vast dat je eigenlijk wel complementair bent, maar dat was niet de opzet."

Als Jaagpad een opdracht binnenhaalt, wie voert die dan uit? Degene die het werk heeft aangetrokken?

Lander: "Tot nu toe zitten we samen om ideeën voor verhalen te creëren, die we dan met zijn drieën gaan voorstellen bij een redactie. Zo hebben we een reeks van drie afleveringen gemaakt over de troonopvolgers van koning Filip, waarvan we elk één aflevering hebben geschreven. Het kan ook zijn dat een opdrachtgever een onderwerp voorstelt. Is het een reeks, dan kunnen we het werk onderling verdelen, naar gelang van wie tijd en zin heeft. Is het een eenmalig stuk, dan bekijken we bij wie het onderwerp het dichtste aansluit."

Matthias Declercq, Lander Deweer en Marijke Libert, samen Jaagpad. 'In zekere zin zijn we elkaars eindredacteur'

(foto Thomas Sweertvaegher)

Een lijst opstellen van 305 troonopvolgers lijkt erg arbeidsintensief, terwijl freelancers vaak klagen over lage honorering.

Lander: "Die lijst is opgemaakt door Reinout Goddyn, een royalty-expert, op ons verzoek. Daarna zijn we potentiële troonopvolgers gaan bestoken voor een gesprek. Dat heeft inderdaad wel wat tijd gekost, maar als je een goed verhaal wilt maken, moet je bereid zijn er tijd in te stoppen."

Hoe doen jullie aan klantenwerving? Is één van jullie daarin gespecialiseerd?

Matthias: "Vlaanderen is klein, hè. Oké, je moet je niet per se beperken tot Vlaanderen. Maar we zijn nog niet lang bezig, eerst leren stappen en daarna lopen."

Lander: "We zijn twee maanden als collectief bezig en we hebben enkele reeksen in *De Morgen* gepubliceerd, omdat we er goede contacten hebben. Ondertussen voelen we ook van elders interesse komen."

Vroeger kon je ook voor de Nederlandse markt werken, maar de Nederlandse kranten zitten nu grotendeels in handen van Vlaamse uitgevers. En freelancers hebben meestal een contract met die uitgevers waarin ze al hun auteursrechten afstaan. Een stuk in *De Standaard* of *De Morgen* kan dus in *NRC Handelsblad* of *de Volkskrant* worden doorgeplaatst.

Matthias: "Ik heb al ondervonden dat je veel kunt oplossen door te praten, los van contracten. Als een geïnterviewde

vraagt om je stuk alleen in *de Volkskrant* te plaatsen, dan komt het ook alleen in die krant."

Maar een stuk in *De Morgen*, waar *de Volkskrant* belangstelling voor heeft: die bestelt dat wellicht bij de redactie van *De Morgen*, niet bij jullie?

Lander: "Ik kan me niet inbeelden dat *De Morgen* ons dan niet vooraf zou contacteren. En ik ga ervan uit dat we dan een vergoeding krijgen voor de overname van een stuk. Maar het is nog niet voorgevallen."

Matthias: "Je moet praten met je uitgever. Jaagpad heeft geen contracten. We hebben alleen individuele contracten."

Jaagpad noemt zich een 'schrijverscollectief'. Dat klinkt ruimer dan journalistiek. Hoort copywriting daar bij?

Matthias: "Nee, journalistiek blijft de basis. Je maakt een verhaal of een verhalenreeks voor een krant en mogelijk kun je daar dan nog iets méér mee doen."

Lander: "Dan denken we aan iets voor een museum, of voor een uitgeverij. Neem een thema als 'eenzaamheid'. Je kunt daar een reeks over maken voor een krant, het verder uitwerken voor een boek of er met foto's een tentoonstelling in een museum aan koppelen. Dat is het voordeel van zo'n collectief: je durft groter dromen, dingen ondernemen waar je in je eentje misschien niet aan begint."

Matthias: "Dat is het plezante eraan, dat je voelt dat je veel méér kunt doen dan alleen een stuk schrijven. Je probeert iets te maken met een wat blijvender karakter dan een krantenartikel."

Een vereniging, geen structuur

Jaagpad heeft geen juridische entiteit. Het is een feitelijke vereniging. De drie leden factureren hun opdrachtgevers individueel en voeren elk afzonderlijk hun boekhouding. Er zijn geen gedeelde beroepskosten en een gezamenlijk kantoor is er evenmin. Eén keer per week komen ze samen, bij een van hen thuis.

"Als journalist heb je weinig investeringen", meent Lander. "Met een balpen, een notitieboekje en een laptop kun je al aan de slag."

"We hebben plannen en als zou blijken dat voor een groot project een potje moet worden gemaakt om te investeren, dan gaan we dat doen", vult Matthias aan.

Een kantoorruimte vinden ze niet nodig. Matthias: "Je kunt niet met drie aan één verhaal schrijven in eenzelfde ruimte. Het leuke is nu dat we, nadat we een stuk hebben geschreven, het direct naar elkaar doorsturen en de feedback erop is echt nuttig."

De Journalist: De voordelen van het collectief zitten dus vooral in het uitwisselen van ideeën en het mekaar stimuleren?

Lander: "Ja, en in de mogelijkheid om sneller reeksen te kunnen maken, of boekprojecten. Met drie kun je makkelijk taken verdelen."

Matthias: "Je moet maar eens een reeks van tien verhalen maken: als je alleen bent en er komt iets tussen, dan is het stressen. Ben je met drie, dan kan er al eens iemand iets overnemen. Ook voor een langlopende rubriek is het handig: je spreekt af wie wat wanneer doet. En voorts: je wilt ook niet onderdoen voor elkaar, hè. Je duwt mekaar op een mooie manier omhoog. Want er is best wel kritische feedback, hoor. Ja, in zekere zin zijn we elkaars eindredacteur."

Blijft het een trio of kan dat fluctueren?

Lander: "De bedoeling is om het vooralsnog met drie te blijven doen. We zien ook niet meteen een vierde persoon die erbij zou passen."

Matthias: "Het klinkt misschien klef, maar vertrouwen en vriendschap zijn heel belangrijk hierin. Iemand die anders tegen de wereld aankijkt dan wij, dat zou moeilijk worden."

Lander: "Het is een samenwerking van drie geestverwanten, die niet in juridische structuren is gegoten. Misschien krijgt dat in de toekomst wel nog zo'n structuur, als zou blijken dat dit nuttig is."

(10)

Journalistiek ondernemerschap: tussen nichemarkt en maatschappelijk nut

Tamara Witschge en Eva Schram

Of het nu om freelancers gaat die voor de klassieke nieuwsmedia werken, of om nieuwe journalistieke startups op het internet, de zogenaamde ondernemende journalistiek zit in de lift. Ook in Nederland zoeken nieuwe journalistieke entrepreneurs naar een plaats in de mediazon. In onderstaande bijdrage – geplukt uit het pas verschenen verzamelwerk *Journalistieke cultuur in Nederland* – buigen Tamara Witschge en Eva Schram zich over de kansen en de uitdagingen van dit journalistiek ondernemerschap.

Journalist wordt uitgever

Waar in de traditionele journalistiek de redacteurs die bijvoorbeeld het journaal samenstelden of de indeling van de krant bepaalden een belangrijk ijkpunt vormen voor individuele journalisten, wordt van de ondernemende journalist verwacht dat hij zijn eigen agenda bepaalt. In het ondernemende perspectief nemen journalisten ofwel de uitgeverrol over of zijn zij in staat hun verhaal aan (gevestigde) media te verkopen. Een journalist heeft natuurlijk altijd een platform nodig, maar in het digitale tijdperk is het voor individuele journalisten mogelijk hun publiek direct te bereiken. Dit is een van de belangrijkste uitdagingen voor de traditionele journalistiek: zij heeft niet meer het monopolie op het bepalen van het nieuws van de dag. In deze nieuwe informatieomgeving concurreren traditionele journalisten met een reeks van andere informatiebronnen.

Voor de individuele journalist die een uitgeverrol op zich heeft genomen, betekent dit dat hij verantwoordelijk is voor de keuze van onderwerpen die hij onderzoekt, in kaart brengt en op zijn (digitale) platform publiceert. In de ondernemende opvatting van journalistiek staat de relatie met het publiek dan ook centraal: de journalist wordt geacht te weten wat wel en niet 'rendabel' is.

Maar ook ondernemende journalisten die geen uitgeverstaak op zich hebben genomen staan onder druk van de 'rentabiliteit' van hun werk: om succesvol te zijn zullen deze zelfstandigen hun agenda zodanig invullen dat ze hun werk kunnen verkopen aan andere media en zo een platform hebben. Zij zijn ook genoodzaakt de interesse en wensen van het publiek in ogenschouw te nemen en

zijn hiervan rechtstreeks afhankelijk voor hun overlevingskansen als journalist. Natuurlijk heeft ook de redacteur die het 'nieuws van de dag' samenstelt voor institutionele media een 'commercieel' en actief idee over wat het publiek zou willen. Het verschil is echter het niveau waarop de relatie met het publiek vorm krijgt en het niveau waarop de economische druk ligt. Binnen institutionele media wordt de opdracht om bepaalde leads op te volgen, het bepalen van de balans van de te plaatsen artikelen en de verdeling van middelen, gedaan vanuit het perspectief van de redactie, niet vanuit het perspectief van het commercieel overleven van een individuele journalist.

De economische druk op individuele journalisten en de directe verbinding met het publiek zouden kunnen doorwerken in het selecteren en bewerken van nieuwsitems. Publieksvoorkeuren zijn met de huidige technologische middelen (denk aan *clicks*, *hits*, *shares*, *likes* en *comments*) sowieso gemakkelijker te traceren, en dit beïnvloedt wel degelijk de nieuwsagenda. Wanneer individuele journalisten zo direct afhankelijk zijn van de pu-

blieksaantallen per artikel, met veel minder vrijheid om minder populaire items te 'subsidieren' met rendabel nieuws, is het de vraag in hoeverre dit de rol van de journalistiek beïnvloedt. Als journalistiek voornamelijk gezien wordt vanuit monetair oogpunt, mogen we dan nog verwachten dat zij de samenleving informeert over een breed scala van populaire en minder populaire onderwerpen?

Deze middelen om publieksvoorkeuren te bepalen worden ook ingezet op redacties en dit blijft zeker niet beperkt tot de ondernemende journalistiek. De invloed van de commercialisering van de nieuwsagenda is al lang onderwerp van kritiek in onderzoek naar de journalistiek, waarbij duidelijk is geworden dat de publieksgerichtheid van nieuwsorganisaties wel degelijk van invloed is op de samenstelling van het nieuws. Toch is het van belang het juist ook te bespreken in het licht van de on-

ondernemende journalistiek, waarbij nog meer de nadruk ligt op de rentabiliteit van individuele nieuwsitems, en journalisten vooral gezien worden als een (winstgevend) merk. In de opvatting van de journalist als ondernemer staat meer dan ooit de vraag centraal hoe aan te sluiten bij de voorkeuren van het publiek, en hoe individuele journalisten de economische waarde van hun output bepalen. Deze focus zou kunnen betekenen dat journalisten zich (nog) meer gaan richten op de kortetermijnresultaten en zich ten doel stellen de publieksaantallen per publicatie te maximaliseren. Het is van belang kritisch te zien hoe deze ontwikkeling de nieuwsagenda als geheel beïnvloedt. (...)

Tegelijkertijd kunnen we stellen dat de grote diversiteit van spelers nieuwe mogelijkheden biedt voor het aanbod van informatie in het publieke domein, zeker in een tijd waarin gevestigde spelers meer van hetzelfde aan-

bieden. Juist ondernemende journalisten kunnen zorgen voor innovatie in het journalistieke veld. Nieuwe platforms, werkwijzen en innovatief gebruik van digitale technologieën zijn in grote mate geïnitieerd door nieuwe spelers in het veld. Zij hebben een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkelingen in en popularisering van datajournalistiek, het gebruik van sociale media en nieuwe vormen van publieksparticipatie in de journalistiek. Juist ondernemende journalisten, die kunnen breken met conventies binnen redacties, kunnen innoveren in de manier waarop ze publiek informeren. Zo zien we dat het journalistieke landschap is verrijkt met een scala van nieuwe informatieaanbieders.

Nieuws van algemeen belang versus nichemarkt

Het groeiend aantal spelers in het journalistieke veld brengt naast nieuwe diversiteit ook hevige concurrentie met zich mee. Dit betekent dat individuele journalisten, nu meer dan ooit, moeten bepalen wat hun toegevoegde waarde is: hoe kunnen zij overleven in deze concurrentiestrijd? Om te kunnen slagen in

Ondernemende journalistiek kan een antwoord bieden op de tendens naar vanilla news.

(foto Christophe Licoppe /PhotoNews)

de journalistiek, moeten individuele journalisten zich de vraag stellen wat zij kunnen bijdragen aan het journalistieke landschap en wat zij anders doen dan het al bestaande. In het bieden van handvatten hiervoor richt de literatuur over de ondernemende journalistiek zich vooral op het belang van het vinden van een niche. Het concept 'niche' moet hierbij breder opgevat worden dan gebruikelijk is in de journalistiek. Het betekent niet dat journalisten zich slechts tot één onderwerp zouden moeten beperken, hoewel dat voor een individuele journalist wellicht een succesvolle strategie kan zijn. De niche in de ondernemende journalistiek hoeft niet samen te vallen met een inhoudelijk specialisme: het gaat evenzeer over het publiek of de doelgroep die zij wil bereiken.

Ook dit onderdeel van de opvatting van de journalist als ondernemer heeft grote gevolgen voor het vervullen van de journalistieke kerntaken. Een van de redenen dat aan de journalistiek een belangrijke functie wordt toegedicht in democratische samenlevingen, is dat zij burgers helpt om geïnformeerde besluiten te nemen over zaken van publiek belang. Er bestaat al lang discussie over de vraag of, en zo ja in welke mate de journalistiek deze rol vervult, maar deze krijgt een nieuwe dimensie wanneer de journalistiek in toenemende mate een aangelegenheid zou worden van individuele journalisten die zich richten op specialistische kenniscreatie in nichemarkten. Dit vraagt dat we kritisch bezien wat de gevolgen zijn voor de rol van de journalistiek in het geheel, vooral wat betreft haar informatiefunctie. Zij wordt geacht een gedeeld oriëntatiekader te bieden aan de samenleving, ongeacht of dat nu op lokaal, regionaal, nationaal of internationaal niveau is. Met een versplinterde markt, en met journalistieke actoren die zich in toenemende mate op nichemarkten richten, rijst de vraag of, en zo ja hoe de samenleving deze behoefte aan gedeelde informatie over problemen van gemeenschappelijk belang nog kan vervullen.

Maar de technologische ontwikkelingen en de nieuwe nichemarkten, met name tot uiting komend in het gemak waarmee journalisten nu voormalige uitgeverijen overnemen, bieden ook nieuwe kansen. Er is hevige kritiek op de homogenisering van het bestaande nieuwsveld dat zich met name in de laatste decennia heeft voltrokken. Het *vanilla news* dat hierdoor ontstaat, met een smaak die iedereen ligt en volop verkrijgbaar is, staat hierbij symbool voor het gebrek aan diversiteit in de journalistiek. Als entrepreneur is de eerste vraag die journalisten geacht worden zichzelf te stellen: wat is je toegevoegde waarde? Met andere woorden: hoe onderscheidt jouw werk zich van dat van anderen? In deze nieuwe interpretatie van journalistiek zou weinig ruimte zijn voor meer van hetzelfde, en wordt de journalist gedwongen een manier te vinden om aan de diversiteit van het mediaveld bij te dragen. Zo bezien zou deze opvatting van journalistiek op termijn een journalistiek veld kunnen opleveren dat gekenmerkt wordt door specialisme en diversiteit van informatie in plaats van het huidige generalisme en homogeniteit. (...)

Financiële (on)afhankelijkheid en controle van de macht

Een centraal onderdeel van de traditionele taakopvatting van de journalistiek in westerse democratieën is het controleren van de macht en het blootleggen van misstanden in de samenleving. Dit is een van de redenen dat er veel nadruk ligt op de onafhankelijkheid van journalisten, met name op financieel vlak. Het vormt een van de verklaringen voor de strikte scheidslijnen binnen nieuwsorganisaties tussen redactionele medewerkers en diegenen die over de financiën gaan. Het is daarmee ook een van de pijnpunten binnen de ondernemende journalistiek: kan een journalist die ook, of zelfs voornamelijk, moet nadenken over geld verdienen nog wel onafhankelijk zijn? Hoewel nieuwsorganisaties altijd al de commerciële doelen met het publieke belang hebben moeten verenigen, zijn er nieuwe zorgen in het huidige journalistieke tijdperk, en met name met betrekking tot het combineren van ondernemerschap met journalistieke onafhankelijkheid. Daar waar bij commercieel succesvolle uitgeverijen vaak een bufferzone tussen redactie en de financiële afdeling bestaat, kunnen zelfstandigen het zich eenvoudigweg niet permitteren zich *niet* met de zakelijke belangen bezig te houden. (...)

Ook binnen redacties blijft het dus een krachtenspel tussen commerciële, journalistieke en publieke belangen. Buiten redacties, binnen de individuele ondernemende opvatting van de journalistieke professional, is deze vraag des te prangender: in hoeverre biedt deze invulling van de professie ruimte voor het behartigen van het publieke belang? Met de focus op zakelijke belangen en de voortdurende vraag hoe de individuele journalist manieren kan vinden om zich zelfstandig te bedruipen, behoort het organiseren van een stabiele inkomstenstroom tot de belangrijkste dagelijkse taken van de zelfstandige, ondernemende journalist. Het publiek is via internet weliswaar direct te bereiken, en dat heeft geleid tot het opkomen van (hyper)lokale blogs en websites die alle de potentie hebben om het publieke belang te dienen. Maar veel van deze initiatieven betreffen projecten van vrijwilligers en zij leveren de eigenaren slechts bij uitzondering voldoende op om van te leven. Zo blijven de overlevingskansen van de nieuwe *startups* in het veld onzeker en is de druk om inkomsten veilig te stellen groot. (...)

Van externe validatie naar intrinsieke waarden

Journalisten hebben, ook in het digitale tijdperk, een sterke drang het publieke belang te dienen. Ook binnen opleidingen staat dit publieke belang nog voorop, zowel in het curriculum als bij studenten. Hun motivatie om te starten met een opleiding journalistiek is niet dat ze onder-

nemer willen worden, maar vooral toch dat ze journalistiek willen bedrijven.

Deze beweegredenen worden belangrijker zodra individuele journalisten als ondernemer gaan werken. Dan moeten zij een groot aantal beslissingen nemen die bij grote nieuwsorganisaties vooral door uitgeverijen en hoofdredacteurs worden genomen. Hierbij wordt

de output van individuele journalisten niet meer zozeer als onderdeel van het eindproduct in de vorm van krant, tijdschrift of website collectief gevormd, maar wordt het veel meer een op zichzelf staand product, of een onderdeel van het merk van de individuele journalist. Dit betekent dat de individuele drijfveren voor journalisten belangrijker worden dan ooit, maar ook dat we een nieuwe inbedding moeten vinden voor deze drijfveren: waar redacties eerst centraal stonden als ethische, wettelijke en financiële context van journalistieke producten, verschuiven deze verantwoordelijkheden nu naar individuele journalisten. Wat hebben zij nodig om hun werk goed te kunnen doen?

Hoewel er veel te zeggen is voor een afgeslankte versie van journalistieke organisaties, is het ook belangrijk stil te staan bij de veiligheid die nieuwsorganisaties bieden voor journalisten om hun werk goed te kunnen doen: het redactiestatuut en de redactionele omgeving geven ex- en impliciet de richtlijnen voor ethisch gedrag; de organisatie betaalt juridische bijstand als er een geschil is en staat in voor de financiële risico's. Als dit alles wegvalt, wordt het journalistieke beroep significant anders. Het is niet alleen relevant dat journalisten meer hybride rollen aannemen naarmate zij verschillende vormen van knowhow, van commerciële en technische tot inhoudelijke, moeten combineren, maar ook dat aldus het vangnet, dat redacties vormen voor journalisten, wegvalt. Gezien het maatschappelijke belang van goede, onafhankelijke journalistiek moeten we ons de vraag stellen welke extra druk journalisten ervaren bij het uitoefenen van hun beroep wanneer dit vangnet wegvalt en of er alternatieve vangnetten nodig zijn om de kwaliteit en diversiteit van de journalistiek te waarborgen.

Nieuwe journalistieke ondernemers hebben nood aan nieuwe vangnetten, die de waarborgen van een redactieomgeving vervangen.

Deze tekst is een van achttien bijdragen opgenomen in
Huib Wijffjes & Jo Bardoel,
Journalistieke Cultuur in Nederland, 2015,
Amsterdam University Press

Veronique GOOSSENS van Kanaal Z

'Een nieuwe consolidatie in de pers zou prachtig zijn'

Monica Moritz

Véronique Goossens (43) mag dan twintig jaar in het vak zitten, aan enthousiasme ontbreekt het haar nog altijd niet. 'Dit blijft het mooiste beroep dat er is.' Naast het nieuws, presenteert ze op Kanaal Z ook de financieel-economische talkshow Z-Talk. 'Niet iedereen zal blij zijn met wat ik zeg, maar minder kranten en bladen, met méér middelen, dat is juist een garantie voor meer redactionele kwaliteit.'

Veronique Goossens: "Ik heb altijd 'iets' willen doen in de media, en daarom koos ik voor een generalistische vorming. Eerst volgde ik de kandidaturen politieke en sociale wetenschappen in Antwerpen, vervolgens een licentie communicatiewetenschappen in Gent. Daarna ben ik wel eerst in de horeca gaan werken, tot ik genoeg geld had om naar India te trekken. Toen ik vijf maanden later terugkwam, ben ik naar 'echt' werk beginnen uitkijken. Ik heb toen bij alle zenders gesolliciteerd, en zo belandde ik via een promotiereeks over de provincie Antwerpen bij de regionale zender RTV. Ik legde er het journalistenexamen en een screentest af, en kon meteen als nieuwsanker aan de slag. Toen ging, in 1999, Kanaal Z van start, en kreeg ik daar een job aangeboden. Dat ik helemaal niks van economie afwist – behalve dan wat ik aan de universiteit had geleerd – vonden ze geen punt. Ze zouden me toch eerst opleiden. Een week later was ik al op antenne! Ze hebben me toen echt voor de leeuwen gegoid."

De Journalist: Hoe heb je die economische journalistiek dan onder de knie gekregen?

"Ik heb net hetzelfde gedaan als Joris Luyendijk, toen die met zijn research over de financiële wereld in de City begon. Ik heb gezegd: ik ken hier echt niks van, leg me dat eens allemaal uit. Binnen Roularta ben ik bij gespecialiseerde journalisten gaan aankloppen, ik heb die mensen echt de kleren van het lijf gevraagd. En ik heb ook veel gelezen. Ik combineerde toen trouwens mijn werk als verslaggeefster en anker met *Levende Lijven*, een talkshow op Radio 1. Vanaf 2002 heb ik trouwens nog enkele omzwervingen gemaakt. Eerst bij VT4, waar ik kon meewerken aan *Spoorloos* en het nieuws mocht presenteren. Ik heb toen ook nog als researcher gefreelancet voor *Recht op Antwoord*. Maar toen bood Kanaal Z mij een talkshow aan, en dat kon ik echt niet laten schieten (*lacht*). Alles samen heb ik in de media dus wel mijn sporen verdiend: ik was researcher, presentatrice, regisseur en journaliste. Voor *Knack.be* heb ik overigens ook nog columns geschreven over de onderwerpen van mijn talkshow."

Bepaal je zelf wie je in Z-Talk interviewt en welke onderwerpen aan bod komen?

"Ja, ik krijg carte blanche. Ik hoef daarbij ook geen rekening te houden met de commerciële belangen van de zender. Voor de nieuwsitems op televisie zijn natuurlijk niet alle eco-

nomische onderwerpen geschikt. Soms zijn ze te technisch of te moeilijk, en dan krijg je dat in twee minuten niet uitgelegd. Vroeger brachten we een overdaad aan gedetailleerde bedrijfsresultaten, maar cijfertjes en televisienieuws, dat marcheert gewoonweg niet. Die fout maken we niet meer. Nu zoeken we de verhalen achter die cijfers."

Hoe kies je dan je gasten voor Z-Talk?

"Dat is vaak heel intuïtief, en kan alle kanten uitgaan. Ik vind het belangrijk om nieuwe gezichten te brengen. Er zal wel al eens iemand twee keer in het programma hebben gezeten

– Paul De Grauwe bijvoorbeeld, daar ontsnap je bijna niet aan (*lacht*) – maar toch probeer ik regelmatig om ook minder bekende mensen te lanceren. Nieuwe figuren met gewicht blijven vinden, dat is de uitdaging."

In 2009 zette Roularta het mes in Kanaal Z, hoe heb je dat ervaren?

"Onze redactie is toen serieus afgeslankt, en we zijn ook verhuisd naar VTM. De meest ervaren journalisten moesten gaan, en plots was ik daar bijna de oudste op de redactie (*ironisch lachje*). Ik was ook de enige die overbleef van degenen die Kanaal Z hadden opgestart. Die ontslagen waren zeer pijnlijk. Het geheugen van de redactie was opeens weg. Niet dat de jonge redacteurs niet waardevol waren, maar dezelfde kennis en ervaring hadden zij toch niet. Sindsdien is er gelukkig weinig verloop geweest. Zo hebben we ons journalistieke kapitaal weer kunnen opbouwen. Dat is mede de verdienste van onze chef Nieuws, die ons de ruimte geeft om onderwerpen te kiezen en te belichten. Het is wel zo dat we vandaag meer hooi op de vork moeten nemen; meestal moeten we bijvoorbeeld ook zelf monteren. Maar gelukkig heb ik toen financieel niet moeten inleveren."

Is de samenwerking met VTM louter facilitair gebleven?

"Absoluut, we vormen een volstrekt onafhankelijke nieuwsredactie. Wel interpreteren we de economische sector nu ruimer dan vroeger en we kunnen het beeldarchief van het VTM-Nieuws gebruiken, wat nieuwe mogelijkheden opent. Verder brengt Kanaal Z nu ook meer dan alleen maar economisch en financieel nieuws. Maar *Z-Nieuws* en *Z-Talk* blijven toch onze grootste trekkers. De zender draait vandaag bijzonder goed. Dat zie je ook aan de reclame en de gesponsorde programma's."

'Ik ben eens heel kwaad geworden op een journalist die mij vroeg hoe ik privé en beroep combineer.' (foto MM)

Hoeveel kijkers heeft Z-Talk dan?

“Alles bij elkaar kunnen we dagelijks op zo’n 350.000 kijkers rekenen, soms meer. Toen Ivan De Witte, net na de kampioenstitel van AA Gent, in Z-Talk zat, piekten de kijkcijfers. Die man is een goeie verteller en sport trekt. Dat betekent niet dat je je aanbod gaat afstemmen op wat de kijker graag ziet, wel dat je rekening houdt met wat wel en niet werkt. Mijn programma is hoe dan ook een trekker van de zender, wat bewijst dat er een publiek is voor inhoudelijke journalistiek.”

Het valt op dat je niet vaak tussenbeide komt bij interviews.

“Ik laat mijn gasten uitspreken om ze de kans te geven thema’s duidelijk uit de doeken te doen. Zo krijgt de kijker inzicht in een materie. Het is vandaag uitzonderlijk dat je in een programma een half uur krijgt om iets te vertellen zonder om de haverklap te worden onderbroken. Natuurlijk mag niemand misbruik maken van dat forum. Maar dat voortdurend in de rede vallen stoort mij enorm. Ik mik op diepgaande gesprekken over de realiteit achter het nieuws. De waan van de dag interesseert mij niet. Als je alleen daarmee bezig bent, mis je het echte verhaal. Iemand een half uur interviewen – zeker wanneer die een kei is in zijn vak – vergt wel degelijke research. Daar neem ik dan ook de tijd voor. Want iederéén moet er iets van opsteken, ook ingewijde kijkers. Dat is iedere keer een uitdaging. Ik ga ook vaak bedrijven bezoeken. In principe kun je als anker alles vanachter je bureau en in vergaderlokaaltjes voorbereiden, maar ik wil voeling houden met de realiteit. Daarom ben ik blij dat ik nog vaak het nieuws draai en op locatie kan gaan.”

Je bent getrouwd en hebt twee kinderen, hoe combineer jij privé met beroep?

“Ik ben eens heel kwaad geweest op een journalist die mij dat vroeg, omdat ik wist dat hij die vraag niet aan een mannelijke collega zou stellen. Zolang men dat soort vragen aan een vrouw blijft stellen, lijkt het alsof vrouwen die werken in een bijzondere situatie verkeren. Maar ik vind niet dat ik een uitzonderlijk geval ben omdat ik als vrouw werk en gezin combineer. Vrouwen moeten dezelfde vragen krijgen als mannen. Ik zal zo’n vragen nooit stellen aan een vrouwelijke bedrijfsleider met kinderen, nooit. We moeten ervoor zorgen dat dit geen issue meer is door die vragen gewoon niet meer te stellen.”

Maar het probleem verdwijnt toch niet door die vraag niet te stellen?

“Oké, wij moeten die kinderen wel baren, maar veel vrouwen laten zich vaak in een moeilijke rol duwen. Ik geef toe dat er in mijn leven ook momenten zijn geweest waar het minder makkelijk liep. Maar vrouwen moeten, voor ze aan kinderen beginnen, duidelijk afspreken met hun partner over de taakverdeling in het gezin. Na een zwangerschap ga je inderdaad twee jaar lichamelijk en psychisch meer focussen op dat kind, en terwijl je man verder carrière maakt, neem je gas terug. Na twee of drie kinderen kom je dan voor de realiteit te staan dat je partner je voorbij is gesnelde en zijn positie wil behouden. Maar op dat moment moet hij wel die

afspraken om de opvoeding te delen waarmaken. Vrouwen die zelf ambities hebben, moeten dat op voorhand afdwingen. Ik heb dat zelf goed kunnen regelen, hoewel er over het goede evenwicht ook discussies zijn geweest. Maar *verdorie*, laat je als vrouw niet in zo’n situatie wringen. Ook niet als je in de loop der jaren voor een andere realiteit komt te staan. Blijf attent en herinner je partner steeds aan je eigen ambities én aan gemaakte afspraken.”

Als ik die vraag over rolverdeling aan mannelijke collega’s stel, erkennen ze meestal grif dat ze hun kinderen in de loop van hun carrière niet zo vaak hebben gezien.

“Dat wil ik mezelf nooit moeten verwijten. Ik probeer altijd om een evenwicht te bewaren, en mijn werk niet ten koste van de kinderen te doen. Ik ben wel zeer ambitieus, maar ik wil niet op het einde van de rit moeten vaststellen dat ik mijn kinderen te weinig heb gezien. Zelf heb ik twee dochters, en mijn man heeft er drie uit een vorig huwelijk, en voor hen hoop ik echt dat dit geen issue meer zal zijn. Ik heb toch al job en gezin mooi kunnen verzoenen. Ik werk vaak thuis, en mijn man zorgt mee voor de kinderen, hoewel ook hij voltijds werkt, als arts in een ziekenhuis.”

Wat denk je van de evoluties in de gedrukte media, met alle fusies en overnames daar?

“Journalisten zullen altijd wel klagen over nieuwe evoluties, maar het medialandschap is nog altijd sterk versnipperd en een nieuwe consolidatie zou ik prachtig vinden. Simpel gezegd: minder kranten en bladen, met meer middelen, dat is een garantie voor redactionele kwaliteit. Niet iedereen zal blij zijn met wat ik zeg, maar de reclame-inkomsten zijn sowieso beperkt. Wat bedrijven vroeger in klassieke advertenties staken, gaat nu voor de helft naar digitale media, grotendeels Google en consorten. Dat is griezelig gewoon.”

En ook de lezer laat de krant meer en meer links liggen.

“Papier zal nooit verdwijnen. Op papier vind ik meer diepgang, en dat is wat mij boeit. Maar steeds meer mensen beperken hun nieuwsintake tot Twitter en de titels van een nieuwswebsite, en dat is een kwalijke evolutie. Print zit in de problemen omdat mensen hun informatie elders zoeken en meer tijd in sociale media steken dan in het lezen van een doorwrocht journalistiek stuk. Maar goed, de sociale media zetten hen soms ook aan het denken. Zo was mijn dochter danig geschrokken toen ze op Facebook las dat angorakonijnen levend geplukt worden. Die kennis had ze als dertienjarige wellicht niet uit een krant gehaald.”

Hoe zie je je persoonlijke toekomst?

“Ik zal niet eeuwig voor de camera kunnen werken, en op termijn wil ik dan meer gaan schrijven. Wat mij betreft, is journalistiek het mooiste beroep ter wereld. Ik kan me geen leukere job voorstellen. Ik beschouw mezelf als een eeuwige studente, en vind het fantastisch om iedere keer weer te kunnen zeggen: *daar weet ik eigenlijk niks van, en daar ga ik mij nu eens aan zetten, sè!* Als ik dat morgen niet meer kan doen, *Jesus Christ*, wat dan wel? *Bon*, dat mag de kop zijn: *journalistiek is het mooiste wat er is!*”

‘Als je alleen met de waan van de dag bezig bent, mis je het echte verhaal.’

Mens achter het nieuws

Dirk KENNIS

maakt in Geel het oudste nieuwsblad van het land

Jan Backx

Small is beautiful! In de schaduw van de Sint-Amandskerk in Geel, op een steenworp van een foielelijk stadhuis waarmee Mussolini in zijn schik zou zijn geweest, huist de redactie van *Nieuwsblad van Geel*. Een regionaal weekblad, dat zijn 162ste jaargang beleeft en daarmee ouderdomsdeken is van alle soortgelijke publicaties. Volbloed Kempenaar Dirk Kennis (55) staat er sinds 1984 aan het roer, en leidt momenteel een ruim twintigkoppige ploeg van grotendeels losse medewerkers.

Met artistieke, witte plukken haar rond zijn goedlachse kop doet Dirk me meteen aan een apostel op middelbare leeftijd denken. Zijn sandalen – de felle zomerzon laat Geel sudderen – maken het plaatje compleet. Vandaag ben ik niet alleen interviewer, maar ook een beetje bodyguard. Want als Dirk te voet de *barmhartige stede* doorkruist, klampen zijn lezers hem maar wat graag aan om iets te vertellen of te vragen.

Dirk Kennis is opgegroeid in Kasterlee. Zijn vader was *voyageur*, en dus altijd wég. Zijn moeder was huisvrouw en altijd thuis. “Maar nee, die mensen hebben mij, na mijn collegejaren in Geel, geen dictaat opgelegd inzake studie- of beroepskeuze. Ik schreef wel vlot, en gràg. Ik amuseerde me te pletter met het schrijven van allerlei kolderstukjes. Puur freewheelen met de pen. Op school kregen ze dat in de gaten. Ik heb vaak opstellen moeten schrijven als straf. Eén van mijn leraars, die later mijn schoonbroer werd, biechtte me eens op dat hij me destijds straffe uit pure nieuwsgierigheid om weer eens een gewrocht van me te kunnen lezen.”

Toen verzeilde hij aan de Leuvense unief. “Ik las dolgraag Sherlock Holmes. Straffe gast, hè: aan de hand van wat sigarenas kunnen bepalen met wie de verdachte de avond voordien het bed had gedeeld. Zo zette ik mijn rondtollend studiekompas uiteindelijk vast op criminologie. Ik stuurde af in 1982, maar gaan werken bij politie, gevangeniswezen of bijzondere jeugdzorg zei me niets. En zo wachtte me een amechtige arbeidsmarkt. Gelukkig zat een prof van me, Lode Van Oustrive, toen in de ‘denktank’ van *De Morgen*. Hij wees me de weg naar een stage bij die krant, op de politieke redactie in Brussel. Walter De Bock was toen mijn stagemeester. Het was een leuke tijd. In een turf vol gezondheidsstatistieken vond ik eens dat de doorsnee Belgische soldaat-milicien groeide. Ik distilleerde er een badinerend stukje uit, dat de toen enigszins beruchte rubriek *Onder vrienden* haalde. De bazen konden het zeer smaken, en ik mocht mijn pen meteen meer gebruiken.”

Dirks prille journalistieke jaren kenden ook pijnlijke ogenblikken.

“Als dienstplichtige was ik in Keulen bij het *Korpsjournaal*

terechtgekomen”, herinnert hij zich. “Op zekere dag stond ik als verslaggever bij een groot maneuver te kijken hoe koning Boudewijn vlak voor mijn voeten per helikopter zou landen. Ikke met sigaretje in de mond en handen in de zakken. Plots schoot er een kleine – maar legendarische – para-generaal uit het decor, die me toen heel verbolgen een stevige klets verkocht. Volgens hem paste een respectvollere houding.”

Na zijn legerdienst waren bij *De Morgen* alle plaatsen in Brussel bezet. Op de Gentse redactie konden ze Dirk nog wel gebruiken.

“Ik was er actief als valse zelfstandige – toen al! Maar het contrast met Brussel was groot. Er waren clans, naijver en wringerij. Ik voelde me ook niet behoorlijk begeleid. Tot in 1984 heb ik het volgehouden. Vél kilometers gereden en niets vooruit gekomen. En dus hoog tijd voor een sabbat.”

Amper thuis, werden Dirk en zijn vrouw uit hun Geelse woning gezet; de huisbaas kwam er zelf wonen. “Dankzij een advertentie in *Nieuwsblad van Geel* vonden we gelukkig snel nieuw onderdak. Tot dan had ik geen enkele band met dat weekblad, maar nu begon ik er toch in te neuzen. En ik vond het barslecht. Met mijn stoute schoenen aan ging ik dat ook vertellen aan de uitgever. En zie, ik mocht van hem proberen om er iets beters van te maken.”

“Ik begon als een eenmankorkest, en moest me eerst het technisch procedé eigen maken. Journalistiek is Geel alleszins een mooie klui. Er gebeurt hier véél. De stad herbergt een grote hogeschool, een groot ziekenhuis, een stevig cultureel patrimonium, en natuurlijk ook de ‘kolonie’, met de psychiatrische verpleging. Daar valt wel wat over te schrijven.”

Nieuwsblad van Geel wordt verkocht bij de krantenboer en per abonnement. Dirk Kennis: “We zijn zelfbedruipend én rendabel. Ondertussen ben ik trouwens ook hoofdredacteur van *Het Boerenbelang*, een kleiner blad dat al 115 jaar in Tessenderlo op de markt is, en sinds enkele jaren in onze uitgeverkorf zit.”

Dirk Kennis wil het benadrukt zien: dat hij “op een fatsoenlijke manier” aan journalistiek doet. “Als er geen nieuws is, moet je er geen maken. Wat niet belet dat je altijd iets boeiends moet brengen. Makkelijk is dat niet altijd, omdat je als regioverslaggever zo verdraaid dicht bij je onderwerpen en lezers staat. Zo pende ik eens een kritisch stukje over een Geelse schepen, dat tot de glasheldere conclusie leidde dat die man een volslagen idioot was. Op de avond dat het verscheen, kreeg ik hevige tandpijn. Ik dus naar de tandarts. En wie zat er samen met mij in die wachtkamer? Meneer de schepen, stilzwijgend als een sfinx. Ik kan je verzekeren: dát is pas pijnlijk.”

Onder embargo

Bij *Het Laatste Nieuws* is **Margot Moeseke** niet langer co-hoofdredacteur. Zij wil, na drie jaar aan het roer te hebben gestaan van de krant, werk en privé weer wat meer in balans brengen. Margot Moeseke blijft wel werken voor *HLN*.

Wim Verhoeven blijft op post als hoofdredacteur, net zoals adjunct-hoofdredacteur **Dimitri Antonissen**. Tegelijk gaat directeur-uitgever **Paul Daenen** zich weer meer met de krant bemoeien. Bij De Persgroep maken ze zich enigszins zorgen over de teruglopende cijfers van *Het Laatste Nieuws*.

Overigens moet de krant voortaan de diensten missen van journalist **Dirk Coosemans**. Hij werkte zowat vijftien jaar voor *Het Laatste Nieuws*, en was sinds 2009 ook redactie-afgevaardigde voor de VVJ. Ook langs deze weg veel dank aan Dirk voor zijn inzet als journalistenvertegenwoordiger bij *HLN*.

Bij *Gazet van Antwerpen* is fotograaf **Ludo Mariën** (57) met swt (het vroegere brugpensioen) gegaan. Ludo werkte nagenoeg 37 jaar als persfotograaf, en maakte beelden van talloze historische nieuwsmomenten, in Antwerpen en daarbuiten.

Pascal Kerkhove, oud-hoofdredacteur van *Gazet van Antwerpen*, heeft intussen de journalistiek verlaten voor een job als directeur bij Politeia, een uitgeverij van vakpublicaties in verband met beleid en samenleving.

Jan Robbrecht, oud-hoofdredacteur radionieuws bij de toen-nog-BRT, is op 83-jarige leeftijd overleden. Robbrecht trad in 1966 in dienst bij de Wereldomroep en ging kort daarna werken voor de radionieuwsdienst. Begin jaren '80 werd hij daar hoofdredacteur. In 1991 ging Jan Robbrecht met pensioen.

Het internetmagazine **Waa's Weekblad** bestaat 10 jaar. Het is het enige medium dat nieuws uit en over Wallonië brengt in het Nederlands. *Waa's Weekblad* wordt gemaakt door **Ren de Vree**, een Nederlandse journalist en internetpionier, die sinds zijn pensioen in Marche-en-Famenne resideert.

Interessant aanbod: voortaan is www.waalsweekblad.be gratis voor Vlaamse journalisten. Neem een proefabonnement via proef@waalsweekblad.be, of schrijf je meteen in via redactie@waalsweekblad.be.

De **Erkenningscommissie** weigert VRT-medewerkers van het programma **Iedereen Beroemd** te erkennen als beroepsjournalist. Volgens de commissie kan het programma niet worden beschouwd als een nieuwsuitzending die betrekking heeft op het actualiteitsgebeuren in het algemeen, zoals de wet van 30 december 1963 vereist. Dat hadden de VRT-journalisten die het programma maken toch graag anders gezien.

De **VVOJ** (Nederlands-Vlaamse Vereniging van Onderzoeksjournalisten) heeft een nieuwe directeur: **Tanja van Bergen**. Ze komt in de plaats van Margo Smit, die ombudsman wordt bij de NOS. Tanja van Bergen werkt ruim dertig jaar in de journalistiek, en doceert daarnaast aan de Hogeschool Utrecht.

De nieuwe sportzender Eleven Sports Network (ESN) heeft **Anouk Mertens** aangetrokken als directrice. ESN, opgericht door de Italiaan Andrea Radrizzani, heeft intussen een reeks uitzendrechten in handen, en wil zich op termijn ontwikkelen tot de ultieme voetbal- en andere sportzender.

Anouk Mertens was tot voor kort directeur audiovisuele media bij Sanoma, en ze lanceerde in die hoedanigheid tv-zender Libelle TV en radiozender Story FM. En van voetbal mag ze dan misschien het fijne niet kennen, ze is wel gehuwd met ex-sportjournalist Carl Huybrechts.

Daniel Buyle is met pensioen. De jongste vijftien was hij griffier van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel, maar menigeeen herinnert zich Buyle nog altijd als een kritische VRT-journalist die politici met enige regelmaat fileerde tot op het bot. Over zijn journalistenperiode schreef Daniel Buyle het overigens nog steeds lezenswaardige *De Lakeien van de Wetstraat*.

De **N-VA** pleit voor de **afschaffing van het hof van assisen**, en dan is het uitkijken geblazen. Want wie wordt dan bevoegd voor de berechting van vermeende persdelicten? Als dat de gewone correctionele rechtbanken worden, beginnen redacties en journalisten best nu al te sparen voor de advocaten die ze nog nodig zullen hebben.

Of voor hun premie voor de groepsverzekering beroepsaansprakelijkheid (inclusief rechtsbijstand) van de VVJ natuurlijk.

Bij *De Krant van West-Vlaanderen* gaat directeur **Eddy Brouckaert** (65) met pensioen. De Roularta-weekkrant bereikt met elf lokale edities zowat 355.000 lezers. Eddy Brouckaert wordt eind dit jaar opgevolgd door **Stefaan Vermeersch**.

WK WIELRENNEN VOOR JOURNALISTEN
WORLD PRESS CYCLING CHAMPIONSHIP
17-20 SEPTEMBER 2015 - OUDENAARDE

WORLD PRESS CYCLING CHAMPIONSHIP
CRVV
WWW.WPCC2015.BE

Foto: Photopress.be Passage Markt Oudenaarde - Ronde van Vlaanderen 2011

JOURNALIST IN BIJBEROEP ?

De VVJ is er ook voor u !

De VVJ, dat is en blijft in de eerste plaats de beroepsvereniging van erkende beroepsjournalisten. Journalisten dus, die in hoofdberoep aan de slag zijn bij de algemene nieuwsmedia.

Maar diezelfde nieuwsmedia doen almaar meer ook een beroep op **journalisten in bijberoep**. Dat zijn de talloze collega's die – naast een andere job – freelancen voor krant, magazine, omroep of website, en dit als regionaal of buitenlandcorrespondent, sport- of cultuurverslaggever, en zo meer.

Journalisten in bijberoep kunnen geen erkenning als beroepsjournalist krijgen, en dus geen officiële perskaart. Dat laat de wet niet toe.

Maar los hiervan kunnen deze collega's wel **lid worden van de VVJ**, en op die manier genieten van **veel voordelen** die het VVJ-lidmaatschap biedt.

- ✓ Lidkaart VVJ/AVBB
- ✓ Service van het VVJ-secretariaat over administratieve, juridische, sociale, fiscale of deontologische problemen
- ✓ Specifieke service voor freelancejournalisten, via onze adviseur en ons *Vademecum voor Zelfstandige Journalisten*
- ✓ Abonnement op ons vakblad *De Journalist*
- ✓ Toegang tot de online Journalistendatabank
- ✓ Je ontvangt de jaarlijkse *JournalistenAgenda*
- ✓ Mogelijkheid tot intekenen op onze interessante groepsverzekering voor beroepsaansprakelijkheid (inclusief rechtsbijstand): deze dekt gerechtskosten en eventuele schadevergoedingen
- ✓ Mogelijkheid om, mits verantwoording dat dit nodig is, een internationale perskaart te krijgen
- ✓ Je versterkt de VVJ, zodat deze met nog meer slagkracht kan opkomen voor persvrijheid, goede werkvoorwaarden, auteursrechten, en nog veel meer.

Het lidgeld voor journalisten in bijberoep bedraagt **€ 65**.

Doe vandaag nog je aanvraag voor het VVJ-lidmaatschap als journalist in bijberoep op www.journalist.be/beroepsjournalist/lidkaart/persmedewerker

VLAAMSE
VERENIGING VAN
JOURNALISTEN

VVJ / AVBB
Zennestraat 21, 1000 Brussel
02/777.08.40
info@journalist.be
www.journalist.be